2020-as Komposztünnep kutatás összegzése

Összeállította: Nagy Andrea

24 fő töltötte ki ezt a kérdőívünket, melyet ezúton is köszönünk! 58 százalékuk óvónő (14 fő), 29 százalékuk pedagógus (7 fő), 2 fő civil szervező, 1 fő pedig pedagógiai asszisztens volt.

Komposztálással a kitöltők 87 százaléka folyamatosan foglalkozik, csupán 13 százalék nem foglalkozik, de tervezik megvalósítani.

A komposztünnep szervezése 66,7 százalékban egy pedagógus vállán nyugszik (16 fő). 4 esetben nevelői munkaközösség viszi a tennivalókat (16,7%). Nagyon fontos tehát a kollégák meggyőzése, avagy a szakmai és civil szervezetek bevonása, hogy ne legyen extra teher egy ilyen esemény.

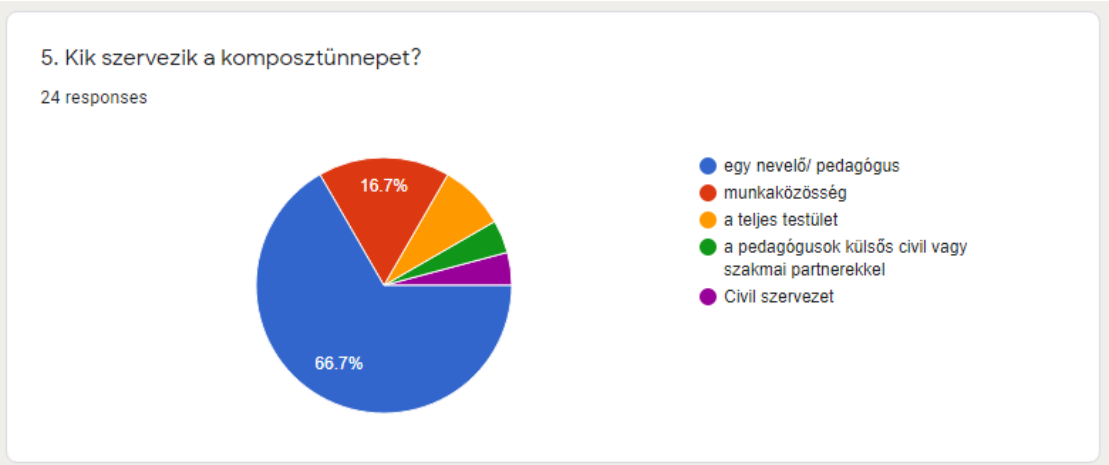

2020-as Komposztünnep legnépszerűbb feladatai voltak: a komposztélőlények megfigyelése(1), az ásónyomnyi természet vizsgálata(2), valamint a beltéri vermikomposzt(3) készítése. Negyedik helyen szerepeltek a Tündérzug mese és a gömböcugróka barkácsolás, mint feladat. A következő szókép azokat a kulcsszavakat mutatja be, melyek az ötletek megvalósítását jellemezték.

1.Szófelhő – Ötletek megvalósítását jellemző kifejezések

Arra is rákérdeztünk, hogy az elmúlt 10 évben miben változott a Komposztünnepük az intézményeknek.

2.Szófelhő- Változások a Komposztünnepben

Vannak negatív irányú változások is: „Építkezéssel elvették az udvarunkat. Nem tudjuk milyen irányba induljunk a következőkben.” ugyanakkor örvendetes fejlesztések is! „Sokkal több munkát végzünk a kertben, ápoljuk, öntözzük a gyerekekkel közösen ültetett növényeket, a lehullt leveleket örömmel gereblyézzük, komposztba visszük és nem a szelektív hulladékba, a kialakított esővízfelfogóból öntözzük a gyógy- és fűszernövényeket. Mindent mindig közösen a gyerekekkel végzünk.”

A változásokkal fel kell venni a tempót, mint látjuk a kitöltők egyharmada tehát részt vett komposztálás témáját érintő továbbképzéseken. A képzők, akiket említettek: HUMUSZ, Keresztúri Társas Kör, Zöld kör, Környezeti Tanácsadók Hálózata, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Esztergomi Környezetkultúra Egyesület, RAABE-Korszerű szemlélet az óvodai környezeti nevelésben.

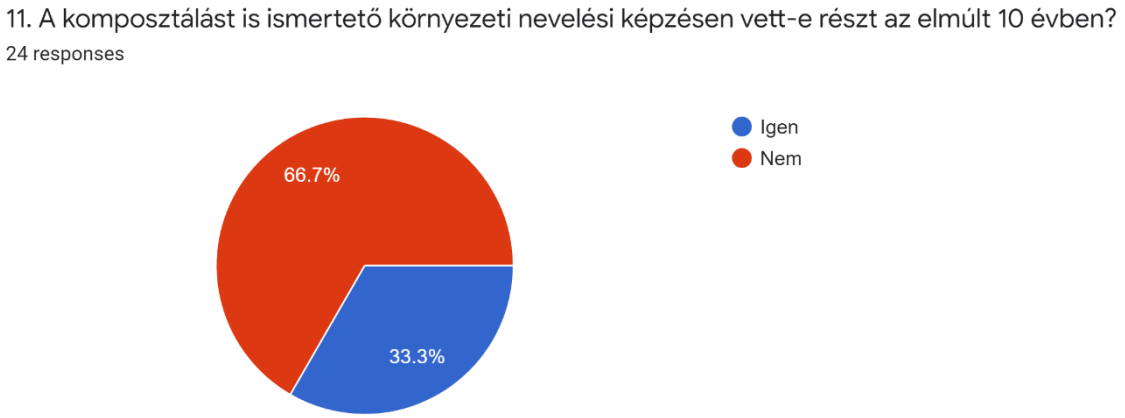

Segíti-e Önöknél a komposztálást valamely szakmai vagy civil szervezet? 24 válaszból 11-ben említés tesznek ilyen szervezetekről, ami 45.6 százalékot jelent. Az említések között van, ahol 2-4 szervezetet is említenek.

pl.: „A TIGÁZ Szemléletformáló környezetvédelmi programjának debreceni nyerteseként óvodánknak több alkalommal biztosítottak lehetőséget a környezeti megújulás elősegítéséhez. Első lépésként a nevelőtestület számára ismeretterjesztő előadást szerveztek novemberben, melyen a komposztálás alapvetéseiről, a környezeti fenntarthatóság megteremtésének alapvető, a háztartásokban, intézményekben is megvalósítható lépéseiről hallottunk.

Második alkalommal januárban, élményfoglalkozást tartottak a TIGÁZ és a HUMUSZ Szövetség munkatársai a gyerekeknek a komposztálás folyamatának megismertetése kapcsán.”

További fontos kérdés számunkra, hogy a komposztálási tevékenységek beépülnek e a mindennapokba?

Úgy látjuk a válaszok alapján, hogy igen sok (minden alkalommal) illetve (eléggé gyakran) jelölés például a következő helyzetekben: csoportfoglalkozásokon, szelektív hulladékgyűjtés során, biokertészkedés során.

Bevált-e a komposztünnep őszi megrendezése, október 10-i ünnepnapja?

Egy napos őszi rendezvény a kitöltők egyharmadának, egyhetes őszi rendezvény, szintén közel egy harmaduknak, az 1 hétnél is tovább tartó programról egyötödük jelez vissza. Amikor osztályzatot adhattak a beválásra, akkor a nyilatkozók átlagban 4,45-ös értéket adtak a komposztünnep időpontjára.

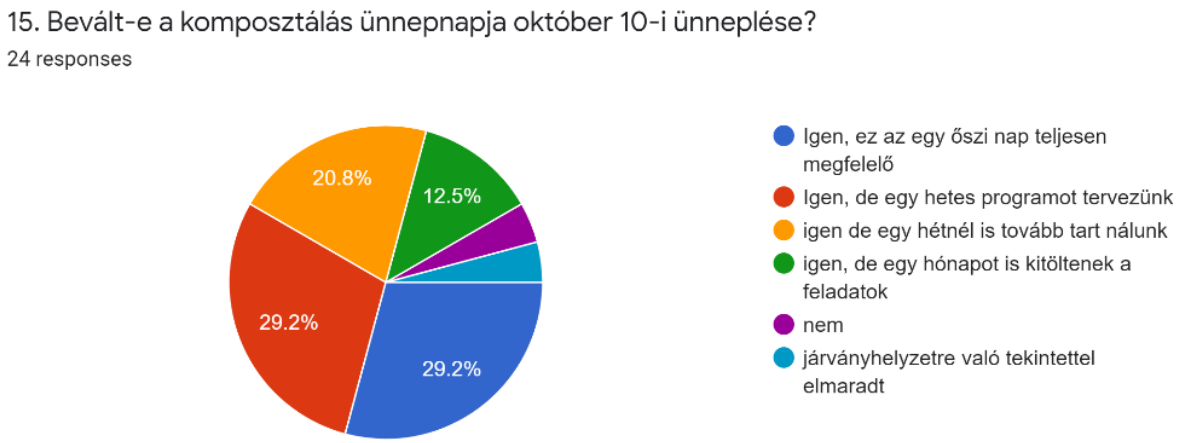

Felmerül a kérdés a komposztünnep vajon a pedagógusokat is fejleszti-e?

Nagymértékű és szinte minden kompetenciára kiterjed a nyilatkozók fejlődése a komposztünnepi programok során (83 százaléktól 50 százalékig).

Pedagógus kompetencia megnevezése	**nagymértékben fejlődött /fő/**	**rangsorban a helye illetve (a 18. kérdésben bővebben is megemlítik)**	**a minta százalékában**
Környezettudatosság és fenntarthatóság pedagógiája	20	1.(5 említés)	83,3
Elkötelezettség a szakmai fejlődés iránt	19	2.(2 említés)	79,2
Szaktudás integrálása	19	2.(4 említés)	79,2
Tanulóközösségek alakulásának fejlesztése	17	3.(2 említés)	70,8
Szakmai együttműködés és kommunikáció	16	4.(4 említés)	66,7
Gyermeki személyiség fejlesztése, egyéni bánásmód	15	5.(4 említés)	62,5
Pedagógiai folyamatok tervezése	15	5.(4 említés)	62,5
Tanulási folyamat szervezése és irányítása	14	6.(2 említés)	58,3
Pedagógiai folyamatok és a gyermeki	12	7.(1 említés)	50,0

személyiség fejlődésének értékelése			

Bővebb kifejtésben például:

„Szakmai fejlődés, kommunikáció: Zöld Óvoda munkaközösség vezető révén találtam a pályázatra. A munkaközösség vezetését az intézményben szeptemberben vettem át. Célom, hogy az elkövetkező években óvodánkból és a tagóvodákból több csoport is részt vegyen a Komposztünnepen. Ennek megfelelően igyekszem tájékozódni, szakmailag fejlődni a témában, hogy segíteni tudjam kollégáimat, a nevező csoportokat. Munkaközösségi értekezleteken fontosnak tartom a témához kapcsolódó megbeszéléseket, módszerek, lehetőségek, fejlesztő játékok felkutatását, a jövő évi Komposztünnep előtti közös gondolkodást, együttes felkészülést."

„Annak érdekében, hogy látássérült tanulóinkat minél jobban be tudjam vonni a folyamatba, egészen kis lépésekre kellett bontanom a tevékenységeket (pl. gereblyézés - gereblye felépítése, használata, stratégia, eredményesség vagy a komposztáló keret megépítése előtt, annak modellezése) Fontos volt alaposan átgondolni, hogyan épüljenek egymásra a folyamatok."

Arra is rákérdeztünk, hogyha van olyan terület, amiben kevésbé fejlődött a pedagógus, akkor abban milyen segítségre számítana.

Például a folyamatosságra és a hálózatépítésre: „Ahhoz, hogy elinduljon egy szakmai együttműködés, fel kell térképeznem, hogy az intézmény dolgozói közül kik lennének motiváltak a kerti tevékenységek folytatásában. A gyermeki személyiség fejlődéséről is akkor kapnék képet, ha folytatódna a tevékenység, s így nyomon lehetne követni a személyiség formálódását."

De előkerültek még az ötletek, az anyagi eszközök, a motiválás, a tananyagszintű ismeretek szerzése is, önfejlesztés, szabadidősáv lehetősége, szülői támogatás erdei óvodáztatásra.

A szakmai munka segítésére folyamatosan fejlesztjük a www.komposztalj.hu honlapon a komposztos ötlettárat. Vajon ezt mennyire veszik igénybe a pedagógusok? A táblázatos adatok alapján azt láthatjuk, hogy az élőlények megfigyelése, a kertészkedés, a projektek és a rajzok készítése, valamint az évszakos változások a komposzt körül témák vezetnek (70-80 százalékban). A még nem próbált játékok között szerepel: fajbook, komposztkas, aprítógép alkalmazása, állati gombakert, gyorskomposztálás. Ezek mellett feltétlenül javasoljuk a tantárgyak szerinti ajánlásokat is átböngészni!

Komposztos ötletek	visszatérő + többszöri alkalmazás-NÉPSZERŰSÉG	%	nem próbáltam - POTENCIÁLIS TARTALÉKOK!!	%
gilisztalak	9	37,5%	11	45,8%
vers, mese, film	15	62,5%	2	
rajzok	18	75%	2	
barkácsolás	17	70,8%	3	
állati gombakert	1		21	87,5%
állati mozgás	16	66,7%	6	

utánzás				
fizikai vizsgálat	13	54,2%	5	
élőlények megfigyelése	19	79,2%	3	
terepi vizsgálat	15	62,5%	3	
termokomposzt	4		18	
gyorskomposzt	1		20	83,3%
beltéri vermikomposzt	8	33,3%	12	50%
kompomata	1		19	79,2%
komposztkas	2		21	87,5%
fajbook	0		22	91,6%
komposztélőlény simogató	4		15	62,5%
kertészkedés	19	79,2%	3	
lombgyűjtés	20	83,3%	2	
projektek	18	75%	3	
plakát ICAW	7		11	45,8%
aprítógép	2		21	87,5%
komposztkeret építése	8	33,3%	11	45,8%
kezelés	13	54,2%	6	
évszakok vált figyelése a komposztban	18	75%	2	

Mivel egészítenék ki a módszertani adatbázist a pedagógusok? Nagyon jó ötleteket kaptunk, többek közt szívesen látnának a társasjátékokat, talajlétra módszert, dalokat, zenéket, alternatív komposztgyűjtők tervezését, feladatlapokat, veteményes, magaságyás, mezítlábas ösvény készítési leírást. Igyekszünk e téren is fejleszteni! 2021-es Komposztünnepen két társasjátékkal is segítjük a pedagógusok munkáját!

Arra a kérdésre, hogy a **módszertani adatbázist milyen módon használják** a kollégák, a következő válaszok érkeztek.

29 százalékban a készülődés őszi időszakát jelölték meg, 29 százalék csak az óvodai ötletekre koncentrál rendszeresen, 16,7 százalékuk egy éven belül többször is ránéz, és ötleteket gyűjtöget egész évben. Tehát a válaszolók 75-76 százalékban használja a lehetőségeket!

Valamennyi célcsoport ötleteit csak 1 fő böngészi át. Részünkről ezek a lehetőségek ajánlások, tehát bátran lehet ugrálni, komplexen együtt kezelni feladatokat, ötleteket, ahogy

azt az adott célcsoport igényei kívánják, a pedagógiai fejlesztési lehetőségek megengedik.

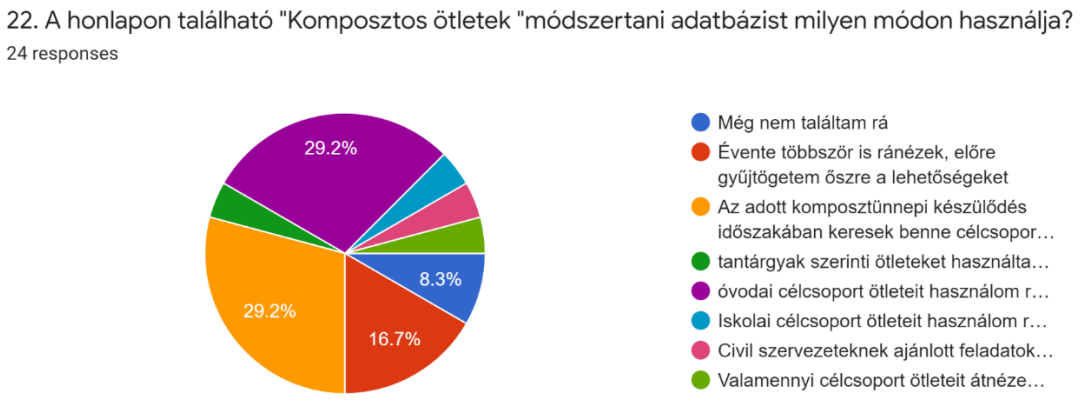

Vajon a gyermekek fejlődését hogyan látják a pedagógusok? Lássunk egy áttekintő táblázatot!

Célcsoport fejlődési szempontok	**a gyermeke többségére + a gyerekek felére igaz %-ban**	**tanulság**
tudják, mi kerül a komposztba	100	erősség
tudják, mi nem kerül oda	87,5	erősség
közösségi tevékenység	70,8	erősség
„nemszeretem állatok” jobb elfogadása	91,6	erősség
tudják h nem rothadás	66	a témát még érdemes hangsúlyozni!
tudják h kell alkalmazni a komposztot	83	erősség
szeretik megfogni, morzsolni	75	erősség
erdei föld illatú	70,8	erősség
szívesen kertészkednek	87,5	erősség
értik a hulladékmegelőzés fontosságát	91,6	erősség
felismerik a földigilisztát	95,8	erősség

…ászkát	50	komposztélőlényeket tanítani, rajzolni, színezni
….cserebogár pajort	75	
…rózsabogár pajort	33,3	komposztélőlényeket tanítani, rajzolni, színezni
tudják, ne égessünk avart	91,6	erősség
tudják, h a diólevél is komp	70,8	itt is van még tennivaló
szeretik ha felnőttek is csatlakoznak	83,3	erősség
szeretik mert játékos	95,8	erősség
új jó gyakorlatot tanultak	87,5	erősség

Az adatok tanúsága szerint érdemes az élőlényeket közelebbről megismerni, színezőkkel, rajzokkal segíteni a pedagógusok munkáját. 2021-es Komposztünnephez készültek segédletek, bízunk benne, hogy sikerrel használják majd!

A bővebben kifejthető válaszban jelezték a pedagógusok, hogy a gyerekek fejlődtek például az eszközök gyakorlottabb kezelésében, motiváltabbak lettek az évek során, s jártasabbak a csapatmunkában. Otthon is egyre többen kezdeményezték a komposztáló készítést.

Például: „A gyerekek, már egyre többször kérik el a nagyítókat, komposztünneptől függetlenül. Önállóan is szívesen vizsgálgatják a természetet. (a fák törzsét, a levelek erezetét, betegségeit stb.)”

„Nagyobb önállósággal dolgoznak a gyerekek, főként a magatartás problémákkal küzdők szeretik nagyon, hiszen az iskolakerti munka folyamatos része, ahol imádnak tevékenykedni. A Zagyvaparti Ligetest mentoráljuk, a városi Állat és Növénykertben is részt veszünk a komposztálásban, a Városi Zöld Diákparlamentünkkel együtt dolgozunk, javasoljuk más iskoláknak is a komposztálás gyakorlatát a zöld felületek védelme érdekében.”

Milyen visszajelzéseket, megerősítéseket kaptak a pedagógusok a résztvevőktől (gyermek avagy felnőtt) a komposztünnep kapcsán? A többségük az örömet, a lelkesedést, a játékosságot, a pozitív visszajelzéseket említette, továbbá, hogy alig várják a következő évi eseményeket a gyerekek.

Például: „A komposzt az egy "titok birodalom"- mondta egy gyermek, mikor az átforgatás közben újabb és újabb érdekességeket vett észre.”

„Kérik a meséket és játékokat újra meg újra, elmesélik otthon a tevékenységeket és a szülők szemlélete is sokat változott a jó élmények hatására.”

A szülők bevonása a pandémia miatt igen korlátozott volt. A legjellemzőbb szülői aktivitás az alkotások megtekintése (facebook csoportokban is), a komposztálni valók beküldése az óvodába, iskolába, illetve például otthoni komposztálásba fogtak páran.

3.Szófelhő- Szülőktől szóbeli visszajelzés

A pedagógus kollégáktól is voltak megerősítő, együttműködést kiemelő illetve támogató visszajelzések. Azonban az is előfordult, hogy változó a hozzáállás, avagy még meg kell őket a programmal ismertetni.

4.Szófelhő - Hogy vizsgázott a komposztprogram a pedagógus kollégák szemében?

A tágabb környezet értesítése a programokról az alábbiak szerint alakult. A Humusz irányába dokumentációkat küldtek 83 százalékban, interneten, honlapon 70 százalékban jelezték az aktivitásukat, pedagógiai munkatervben a válaszolók 79 százalékánál jelenik meg, továbbá a fényképeket, gyermekmunkákat osztanak meg a válaszolók közel felénél.

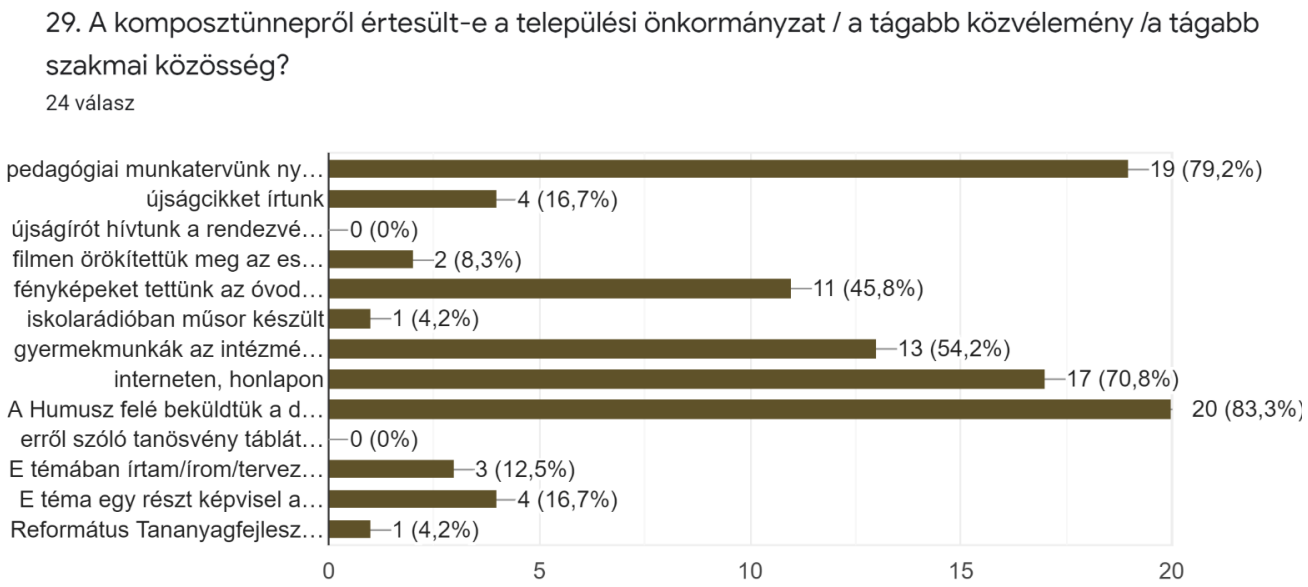

Vajon az önkormányzati támogatás is megjelenik-e? A válaszadók 58 százaléka erkölcsi támogatást tapasztal, ugyanakkor anyagi támogatást egyik válaszadó sem. A szelektív hulladékgyűjtés erősen jelen van a települések (91 százalék) és az intézmények (66 százalék) életében is!

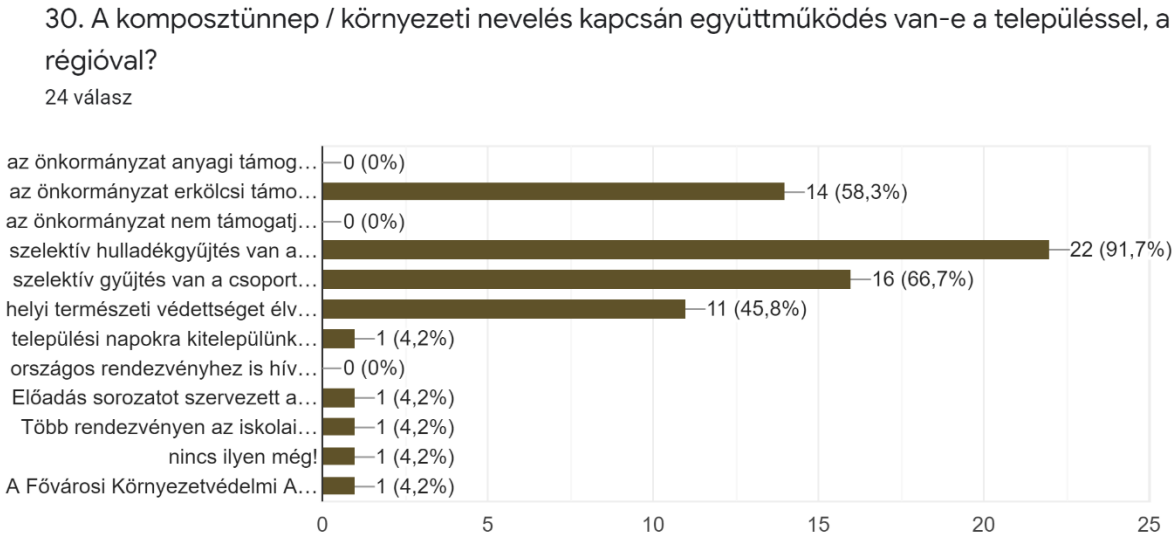

Fontos azt is tudnunk, hogy vajon **milyen szempontok és milyen mértékben befolyásolják, hogy megrendezik-e a komposztünnepet az intézmények?** 4 alapvető szempont nagyon

befolyásolja a válaszadókat. 1.érdeklődési körbe tartozó téma (szubjektum) 71 százalékban, 2.életkori meghatározottság (célcsoport és módszertan nagyon fontos), 3.pedagógiai programba illesztés (külső szakmai megfelelés) és egy újabb szubjektum, az érdekes ötlet a komposztünnep honlapján s a 4. a kollegiális együttműködés (33 százalékban). Érdekes módon a közeli csatlakozó intézmény egyáltalán nem játszik szerepet a döntésben (66 százalék), továbbá a nyeremény és az időigény sem befolyásoló a minta 58 százalékában.

Szempont (rangsor)	**nagyon befolyásol (fő)(%)**	**egyáltalán nem befolyásol (fő) (%)**
érdeklődési körömbe tartozó téma (1.)	17 (70,8)	1
gyermekek életkori sajátosságai (2.)	13 (54)	7
érdekes ötlet a honlapon (3.)	12 (50)	2
helyi pedagógiai programba illeszthetőség (3.)	12 (50)	5
kollegiális együttműködés (4.)	8 (33)	5
időigény	4	14 (58)
költségigény	3	8
szakmai vagy civil segítség	1	9
nyeremény	2	14 (58)
közeli más csatlakozó intézmény	0	16 (66)

Hogyan fejlesztené a komposztünnepet a fenntarthatóság pedagógiája mentén?

Például: „Legfontosabbnak tartom a jövő generáció létfeltételeinek biztosítását, ebből kifolyólag a környezettudatosságra nevelést, melyet már óvodás korban meg kell alapozni.”

„Pedagógiai oldalról én elsősorban a gyermekek motivációja és szükségletei mentén indulnék el, vagyis elsősorban a tevékenység alapú pedagógiára és az állatokról való gondolkodásra építenék. Ez alapja lesz majd a környezettudatos gondolkodásnak és az aktív állampolgárrá válásnak.”

5.Szófelhő – Hogyan fejlesztené a komposztünnepet a fenntarthatóság felé?

Szerettük volna tudni azt is, hogy **a pedagógusok mit tettek a fenntarthatóságért**, mármint azért, hogy a program évről évre megvalósuljon és a fenntarthatóság pedagógiáját szolgálja. Kitartó szemléletformálást, ökoprogram szervezést, koordinálást és elkötelezettséget látunk a válaszokban!

„Ökoiskolai koordinátorként próbálom rávenni közvetlen környezetemet az élhető jövő bemutatásával. Anyagi (pályázatok írása) és tárgyi (meglévő eszközök) feltételek biztosítása. Munkatervben a program tervezése. Kiírás, reklámozás. Lebonyolítás. Elszámolás. Beszámolók készítése. Honlapon való megjelenítése.”

„Sokat tettem, úgy gondolom. Én indítványoztam a komposztáló kialakítását, az esővíz felfogását, a csalánlevéllel való növényápolást, a kártevők távoltartását ezáltal. A gyógy- és fűszernövényekkel ismertettem meg a gyerekeket, együtt locsolunk esővízzel, csatlakoztunk a szelektíven jobb mozgalomhoz, együtt tapostuk laposra a papírdobozokat, melyet sárga zsákban helyeztünk el, óvodai szinten élvezett sikerességet a mozgalom.”

„Egyelőre még én is tanuló fázisban vagyok, sokat kell még foglalkoznom a témával, hogy azt megfelelően át tudjam adni. Eddigi munkám során a példamutatással próbáltam hatni tanítványaimra.”

6.Szófelhő - Mit tett Ön az elmúlt 10 évben a fenntarthatóságért?

Arra is kíváncsiak voltunk, vajon mi lehet az üzenet, amit át tudtunk adni ez elmúlt 10 évben a komposztálással? Leginkább a körforgás – fenntarthatóság kulcsszó köszönt vissza, de kaptunk jó kis mottót is! „A Földnek is enni kell! Komposztálj!”

7.Szófelhő - A komposztálás üzenete az elmúlt 10 év alapján?

A kezdeményező szervezetek munkáját kerekítve 4-esre értékelték a válaszadók. A részletes adatok számunkra mindenképpen tanulságosak, főképp az országos média elérése kapcsán, valamint az, hogy hogyan is lehetne a helyi közösségeket jobban motiválni a felajánlott hasznos díjakkal. 2021-ben a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatallal közösen írjuk ki a Komposztünnepet. Többek között bízunk abban, hogy nagyobb érdeklődést tudunk így elérni országszerte. A díjak 2021-ben az élelmiszerpazarlás elleni kampányhoz fognak kapcsolódni, továbbá mesekönyvek és kerti eszközök is kerülnek kiosztásra!

Tényezők/érték	1	2	3	4	5	átlag érték
www.komposztalj.hu honlap informatív				3	21	4,87
feladatok megfelelőek				4	20	4,83
feladatok sokfélék			1	5	18	4,71
kapcsolattartás, szervezés			1	7	16	4,62
ajándékok motiválóak	2	1	1	7	13	4,1
összegző beszámolók informatívak			2	6	16	4,58
országos médiában elért hatás	2	3	8	7	4	3,33
helyi közösséget erősen motiválja a díj megszerzése	5	2	9	4	4	3,00
tantárgy szerinti ötletek jó kezdeményezés				9	15	4,62
célcsoportokra különülő feladatok jó kezdeményezés			2	2	20	4,75
honlap videók hasznosak				6	18	4,75
honlap kiadványait használjuk	1	2	4	5	12	4,04
Komposztünnep 2020 kiadvány hiánypótló	1	0	2	6	15	4,41
összes tényező átlaga						**3,98**

További javaslatokat is kaptunk a kitöltőktől, melyek igazán megfontolandóak.

Gratulálok, várom az újabb ötleteket.
Köszönjük a lehetőséget, és várjuk a további ötleteket.
Sajnos a COVID19 miatt elégé szűkös volt a mozgásterünk, lehetőségeink. De igyekeztünk idén is kihozni a legtöbbet a programból. Jó lenne, ha a gyerekek, csoportok, osztályok apró, de hasznos ajándékokat (pl. lupé - azaz kézi nagyító), iskoláknak kisebb tárgyi eszközöket (pl.: kisebb kerti szerszámok) kaphatnának a részvételért. Sajnos elég szűk a költségvetés ilyen téren (is). Köszönöm munkátokat és köszönöm, hogy részt vehettem idén is a programotokban!
Javaslom, hogy az óvodai és iskolai feladatok megvalósítása a sérült gyerekek esetében ne váljon külön, és a differenciált teljesítés elfogadásra kerülhessen. Köszönet felelősségteljes munkájukért!
Akár, mint az Ökoiskolai cím, lehetne Komposztáló iskola cím is
További közös munka a fenntarthatóságért!
Köszönjük a lehetőséget, szeretnénk jövőre is pályázni!
A Komposztünnepen kívül is lehetnének figyelemfelhívó pályázatok.
Jó gyakorlatokat és kivitelezéseket átvenni illetve megnézni másik óvodáktól, óvodákban.
Soha el nem múló lelkesedést, és kitartást kívánok ehhez a szép, és nemes célhoz.
Jó lenne minél több olyan pályázati lehetőség, mely által az intézmények anyagi támogatáshoz juthatnak óvoda/iskolakert létrehozásához.
Csak így tovább!
A kérdések sokszor nem relevánsak, kitöltésük mégis kötelező. Emiatt nem ad mindenben reális képet és nem segíti a kitöltő lelkesedését.
Én köszönöm, hogy részt vehettem.

Minden egyes ilyen kérdőíves felmérés és minden egyes kitöltés segíti a munkánkat, hisz a közös, és élhető jövőért dolgozunk mindannyian! Haladjunk hát tovább és nagyon sok jó ötletet, kreatív megvalósítást kívánunk a 2021-es évi Komposztünnephez is.